

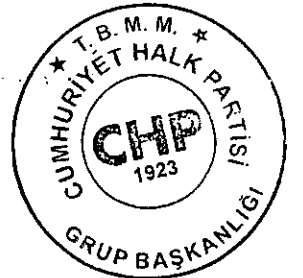
T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 04 Mart 2022
Sayı : 2161

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Cemevlerine İbadethane Statüsü Kazandırmak Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifim gerekçesiyle birlikte ekte sunulmuştur.
Gereğini bilgilerinize arz ederim. Saygılarımla.

Özgür KARABAT
İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI		
Tali Komisyon	-İnsan Haklarını İnceleme -Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor	
Esas Komisyon	İçişleri	
Tarih: 5 Mart 2022		Esas No: 2/4247

T B M M
KANUNLAR ve KARARLAR BSK. LİGİ
04 Mart 2022
Numara:

T B M M
GENEL EVRAK
04 Mart 2022
No. 977643
EBYS'ye AKTARILMIŞTIR

GENEL GEREKÇE

Anadolu toprakları tarihsel bakımdan, coğrafi konumunun da etkisiyle pek çok medeniyete ev sahipliği yapmıştır. Ülkemizin bugünkü kültürel zenginliğinin temelinde bu tarihsel ve coğrafi avantajlar yer almaktadır. Dolayısıyla Türkiye, günümüzdeki sosyokültürel yapısını tarihine ve coğrafyasına borçludur. Bu topraklardaki kadim inançlar, diller ve halklar her dönem politik, ekonomik ve kültürel yapı üzerinde etkili olmuşlardır. Bu farklılıkları gözetken ve bunlar üzerinden şekillenen Türkiye Cumhuriyeti devleti altı temel ilke üzerinden şekillenmiş olup başta laiklik ilkesi ile tüm vatandaşların inanç özgürlüğünü güvence altına alınmıştır. Hak, özgürlük ve eşitlik temelinde şekillenen demokratik yapılanma, laik ve sosyal hukuk devleti ilkeleriyle birlikte toplumsal birlik ve beraberliğimizin teminatını oluştururken çağdaş bir ülke olmamızın da yapı taşı olarak öne çıkmıştır.

Ülkemiz içindeki çok kültürlü yapıyı korumak ve bunu sürdürüp zenginleştirmek için Anayasamızdaki laiklik, sosyal hukuk devleti ve demokratik devlet yapısını koruyan maddelerin gereklerinin tam anlamıyla yerine getirilmesi ve kimi kanunlarımızın da bunu gözetecek biçimde yeniden ele alınarak düzenlemeler yapılması gerekmektedir. Tüm vatandaşları eşitçe ve ayırım gözetmeden kucaklayan, vatandaşların değerlerine öncelik veren bu değişiklikler vatandaşlarımızın inanç ve vicdan hürriyetini koruma ve güvence altına alma niteliğinde olmalıdır.

Anayasamızın 2'nci maddesi "*Türkiye Cumhuriyeti ... laik ... bir hukuk Devletidir.*" hükmünü içermektedir. Laiklik ilkesinin temel tanımındaysa, devletin tüm inançlara mensup vatandaşlarına ibadet etme özgürlüğü tanıyacağı, ibadetlerin yerine getirilebilmesi için gerekli olanakların sağlanacağı ve ibadete erişebilirlik imkânlarının eşit tutulacağına gerekliliği ifade edilmektedir.

"*Herkes düşünce, vicdan, inanç ve kanaat hürriyetine sahiptir.*" hükmünü içeren Anayasamızın, "Din ve vicdan hürriyeti" başlıklı 24'üncü maddesi ve "*Herkes dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.*" hükmünü içeren "Kanun önünde eşitlik" başlıklı 10'uncu maddesiyle vatandaşlarımızın temel hak ve özgürlükleri gözetilmiştir.

Yukarıdaki Anayasa maddelerinin hükümleriyle birlikte Türkiye'de yaşayan Alevi vatandaşların ibadethanesi olan cemevlerine yapılan haksızlık, cemevi statüsündeki ibadet yerlerine gönderilen faturalarda söz konusu kurumların ticarethane statüsünde kabul edilmeleri ve devletin bu kurumların varlığını sürdürmesine ilişkin bir kanuni güvence sunmamış olması Anayasamıza aykırılık teşkil etmektedir. Dolayısıyla Anayasada tanımlanmış hak ve eşitlik temelli maddelere uygun kanuni düzenlemelerin yapılması temel hak ve hürriyetlerin ifası bakımından acil önem arz etmektedir.

Türkiye'de çeşitli kesimlerce farklı rakamlar telaffuz edilse de ülkemizde milyonlarca Alevi inancına mensup vatandaşın yaşadığı, bu vatandaşlarımızın pek çoğunun ibadetlerini yerine getirmede hiçbir devlet desteği almadığı, hatta vatandaşların çabalarıyla kurulan ibadethanelere türlü engeller çıkarıldığı bilinmektedir. Kısaca Aleviler "cemevleri" için devletten hiçbir destek alamadığı gibi, Anayasadan kaynaklanan hak ve özgürlüklerinin ifa

edememektedir. Cemevleri, bağışlar ve yardım destekleriyle kendi varlıklarını sürdürmeye çalışırken 2022 yılının başında yapılan enerji zamları ve katlanan faturalar sebebiyle bu kurumlarımızın devamlılığı tehlikeye düşmüştür.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin ve Yargıtay'ın vermiş olduğu cemevlerinin "ibadethane" olduğu yönündeki hükmünün mevcut yasalarımıza uygulanarak cemevlerinin iç hukukta diğer ibadethanelere tanınan haklardan yararlanmaları, yapılacak yeni düzenlemelerle sağlanmalıdır.

Sunmuş olduğumuz teklif ile "cemevlerine" ibadethane statüsü kazandırılmak suretiyle Anayasamıza uygun biçimde ve eşitlik temelinde düzenlemeler yapılmıştır.

**CEMEVLERİNE İBADETHANE STATÜSÜ KAZANDIRMAK AMACIYLA
BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 18/3/1924 tarihli ve 442 sayılı Köy Kanununun 2 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “cami,” ibaresinden sonra gelmek üzere “cemevi ve benzeri her türlü ibadethane,” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 2- 4/7/1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Salâhiyet Kanununun 16 ncı maddesinin yedinci fıkrasının (d) bendinde yer alan “yurtlara,” ibaresinden sonra gelmek üzere “cami, cemevi, kilise, havra ve benzeri” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 3- 8/6/1942 tarihli ve 4250 sayılı İspirto ve İspirtolu İçkiler İnhisarı Kanununun 9 uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “ve ibadethaneler” ibaresi “cami, mescit, cemevi, kilise ve havra gibi ibadethaneler” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 4- 15/5/1959 tarihli ve 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanunun 23 üncü maddesinin beşinci fıkrasında yer alan “tesisleriyle” ibaresinden sonra gelmek üzere “cami, cemevi, kilise, havra ve benzeri ” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 5- 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 89 uncu maddesinin birinci fıkrasının (5) numaralı bendinde yer alan “yaptırılacak” ibaresinden sonra gelmek üzere “cami, cemevi, kilise, havra ve benzeri” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 6- 29/7/1970 tarihli 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“g) Dini hizmetlerin ifasına mahsus ve umuma açık bulunan cami, cemevi, kilise, havra ve benzeri ibadethaneler ile bunların müstemilatı;”

MADDE 7- 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 36 ncı maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendinde yer alan “mescit,” ibaresinden sonra gelmek üzere “cemevi,” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 8- 2464 sayılı Kanunun mükerrer 44 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “umuma açık” ibaresinden sonra gelmek üzere “cami, cemevi, kilise, havra ve benzeri” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 9- 2464 sayılı Kanunun ek 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde yer alan “açık bulunan” ibaresinden sonra gelmek üzere “cami, cemevi, kilise, havra ve benzeri” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 10- 2464 sayılı Kanunun 90 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Şu kadar ki,” ibaresinden sonra gelmek üzere “cami, cemevi, kilise, havra ve benzeri” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 11- 24/2/1984 tarihli ve 2981 sayılı İmar ve Gecekondu Mevzuatına Aykırı Yapılara Uygulanacak Bazı İşlemler ve 6785 sayılı İmar Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanunun 19 uncu maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“b) Hastane, prevantoryum, sanatoryum, dispanser ve benzeri sağlık kuruluşları, okullar ve öğrenci yurtları, cami, cemevi, kilise, havra ve benzeri ibadet yerleri ve umuma açık bulunan ibadethaneler ile bunların müştemilatından ve hayır cemiyetlerinin yaptığı binalardan,”

MADDE 12- 2981 sayılı Kanunun ek 3 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “İbadet yeri, mescit,” ibaresi “Cami, mescit, cemevi, kilise, havra ve benzeri ibadet yerleri ile” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 13- 24/2/1984 tarihli ve 2982 sayılı Konut İnşaatında ve Kalkınmada Öncelikli Yörelerde Yapılacak Yatırımlarda Vergi, Resim ve Harç İstisna ve Muaflıkları Tanınması Hakkında Kanunun 10 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Konut sayılan yerler:

MADDE 10- Dini hizmetlerin ifasına mahsus ve umuma açık bulunan cami, mescit, cemevi, kilise ve havra gibi ibadethaneler, okullar, kütüphaneler, spor tesisleri ve bunların müştemilatı bu Kanunun uygulanması bakımından konut sayılır.”

MADDE 14- 2/3/1984 tarihli ve 2985 sayılı Toplu Konut Kanununun 2 nci maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“c) Araştırma, turizm alt yapıları, konut alt yapıları, okul, karakol, cami, cemevi, kilise, havra ve benzeri ibadethaneler, sağlık tesisleri, spor tesisleri, postane, çocuk parkları, benzeri tesisler ve konut sektörü sanayiini teşvik için yatırım ve işletme kredisi verilmesi.”

MADDE 15- 25/10/1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Deđer Vergisi Kanunun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının (k) bendinde yer alan "denetimine tabi" ibaresinden sonra gelmek üzere "cami, mescit, cemevi, kilise, havra ve benzeri" ibaresi eklenmiştir.

MADDE 16- 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanununun 13 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “meydan,” ibaresinden sonra gelmek üzere “cami, mescit, cemevi, kilise, havra ve benzeri ” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 17- 3194 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin üçüncü fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “yeşil saha,” ibaresinden sonra gelmek üzere “cami, mescit, cemevi, kilise, havra ve benzeri” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 18- 3194 sayılı Kanunun 27 nci maddesinin sekizinci fıkrasında yer alan “orta öğretim tesisi,” ibaresinden sonra gelmek üzere “cami, mescit, cemevi, kilise, havra ve benzeri ” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 19- 3194 sayılı Kanunun 44 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“b) İmar planlarında okul, cami, mescit, cemevi, kilise, havra ve benzeri ibadet yerleri, sağlık, spor, sosyal ve kültürel tesisler ile kamu kuruluşlarının yapıları için ayrılacak yerler ve bu konu ile ilgili diğer hususlar,”

MADDE 20- 3194 sayılı Kanunun ek 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “ibadethane” ibaresi “cami, mescit, cemevi, kilise ve havra gibi ibadethaneler” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 21- 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 153 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “İbadethanelere” ibaresi “Cami, mescit, cemevi, kilise ve havra gibi ibadethanelere” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 22- 5237 sayılı Kanunun 188 inci maddesinin dördüncü fıkrasının (b) bendinde yer alan “kışla veya” ibaresinden sonra gelmek üzere “cami, mescit, cemevi, kilise, havra ve benzeri” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 23- 5237 sayılı Kanunun 191 inci Maddesinin onuncu fıkrasında yer alan “kışla veya” ibaresinden sonra gelmek üzere “cami, mescit, cemevi, kilise, havra ve benzeri” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 24- 2/3/2005 tarihli ve 5307 sayılı Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Kanunu ve Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 7 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “camilere” ibaresinden sonra gelmek üzere “cemevlerine, kiliselere, havralara,” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 25- 1/7/2005 tarihli ve 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (I) bendinde yer alan “resmî binalar,” ibaresinden sonra gelmek üzere “cami, cemevi, kilise, havra ve benzeri” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 26- 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 73 üncü maddesinin on altıncı fıkrasında yer alan “yıkılan” ibaresinden sonra gelmek üzere “cami, cemevi, kilise, havra ve benzeri” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 27- 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde yer alan “yaptırılacak” ibaresinden sonra gelmek üzere “cami, mescit, cemevi, kilise, havra ve benzeri” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 28- 14/3/2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun geçici 6 ncı maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(3) Güvenlik amacıyla yapılan sınır aydınlatmalarına ait tüketim ve yatırım giderleri, İçişleri Bakanlığı bütçesine konulacak ödenekten; toplumun ibadetine açılmış ve ücretsiz girilen cami, mescit, cemevi, kilise, havra ve benzeri ibadethanelere ilişkin aydınlatma giderleri ise Diyanet İşleri Başkanlığı bütçesine konulacak ödenekten karşılanır.”

MADDE 29- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 30- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

